

Sluttrapport: Landsdekkende lavterskeltilbud for tegnspråkopplæring

Forord

Prosjektet "Landsdekkende lavterskeltilbud for tegnspråkopplæring" fikk høsten 2019 støtte til å videreutvikle tegnspråkappen Toleio. Målet for prosjektet var å øke tilgangen, senke kostnadene og forbedre læringsutbytte hos de med behov for å lære tegnspråk. Prosjektet hadde en varighet på to år med Norges Døveforbund som søker, SignLab som utviklingspartner, og med frivillige fra det norske døve- og tegnspråkmiljøet. NDF og SignLab ønsker å takke Dam, og de frivillige, som bidro til å gjøre prosjektet til en suksess.

Sammendrag

Prosjektet har hatt en eventyrlig reise, og støtten fra DAM har hatt en utløsende effekt for videre satsning på området. Resultatet har overgått selv optimistiske mål ved start, og fortsetter å vokse både i inn- og utland.

Før start hadde Toleio i overkant av 2000 brukere som hadde lært 90 000 tegn og setninger fra norsk tegnspråk. **Under prosjektet har antall brukere økt med over 1200%, til over 25 000 brukere i Norge. Disse har til sammen lært rett under 2 millioner tegn og setninger - en økning på 2200%.**

Det overordnede målet for prosjektet er å skape økt inkludering for norske tegnspråkbrukere i et livstidsperspektiv ved å gjøre tegnspråk mer tilgjengelig og kostnadseffektivt for familier, vennekrets, skole og arbeidsplasser. Vi har konkrete eksempler på at prosjektet nå benyttes ved flere norske skoler, ved norske tegnspråklige arbeidsplasser og innad i familier med tegnspråklige. I tillegg ser vi en betydelig bruk i den øvrige befolkningen som har en generell interesse i å lære tegnspråk.

Økt inkludering over et lenger perspektiv, og på et nasjonalt nivå, tar tid. Prosjektet vil bli videreført og har sikret videre støtte fremover. NDF og prosjektteamet ser lyst på effektiv Toleio vil ha på læring av tegnspråk og inkludering av tegnspråkbrukere over de neste fem til ti årene.

Innholdsfortegnelse

Forord	0
Sammendrag	1
Innholdsfortegnelse	2
Bakgrunn for prosjektet	2
Målsetting	3
Målgruppe	3
Prosjektgjennomføring og metode	4
Resultater, vurdering av resultat- og effektmål	4
Oppsummering med konklusjon og videre planer	5

Bakgrunn for prosjektet

Forskning viser at tegnspråklige barn og voksne møter uforholdsmessig stor diskriminering i arbeidet med å realisere sitt potensial i skolen og i arbeidslivet, samt hindringer for deres deltakelse i samfunnet.¹

Situasjonen for barn og unge

Døve barn fødes i ni av ti tilfeller til hørende foreldre. Disse foreldrene kan ikke tegnspråk ved barnets fødsel og må lære dette tidlig for at barnet skal kunne følge normal utvikling. På grunn av dette trenger hørende foreldre støtte til å lære tegnspråk på et nivå som muliggjør normal kommunikasjon med barnet under oppveksten.

Regjeringen sin ekspertgruppe for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging konkluderte i 2018 at vi i dag ikke klarer å tilfredsstille målet om tidlig innsats hverken for foreldre, barnehage eller skole.² Dette resulterer blant annet i at 75% av døve barn er i den nedre kvartil gjennom hele skolesystemet til tross for at barnas mentale ferdigheter er på samme nivå med deres hørende

---

¹ Bowe, Frank & McMahon, Brian & Chang, Tai & Louvi, Ioanna. (2005). Workplace Discrimination, Deafness and Hearing Impairment: The National EEOC ADA Research Project. Work (Reading, Mass.). 25. 19-25.

² INKLUDERENDE FELLESSKAP FOR BARN OG UNGE. Ekspertgruppen for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. ISBN: 978-82-450-2373-2

klassekamerater.³ En vesentlig årsak til dette er mangelen på god kommunikasjon og språkutvikling tidlig i barnets liv både i familien, barnehage og skole.^{4 5}

Funnene peker på et behov for løsningen dette prosjektet vil skape. Et landsdekkende tilbud til barnefamilier som både kan fungere som et strakstiltak og som senere supplerer det statlige tilbudet.

Utfordringer i arbeidslivet

Døve voksne utestenges i arbeidslivet i større grad enn voksne med andre funksjonsnedsettelse. Studier fra Danmark⁶ viser at kun 48% av døve (18-65 år) er i arbeid eller studerer. Dette er 22% lavere enn for hørende i samme aldersgruppe. Studien etablerer videre en positiv sammenheng mellom bruk av tegnspråk og deltakelse i arbeidslivet.

Målsetting

Overordnet mål for prosjektet er å skape økt inkludering for norske tegnspråkbrukere i et livstidsperspektiv ved å gjøre tegnspråk mer tilgjengelig og kostnadseffektivt for familier, vennekrets, skole og arbeidsplasser.

Det overordnede målet ble oppnådd ved å videreutvikle en prototyp for et fulldigitalt opplæringsystem for tegnspråk. Plattformen knytter sammen anerkjente pedagogiske metoder for digital undervisning med læringsstier som er tilpasset hver enkelt brukergruppe (foreldre, lærere, helsepersonell og arbeidsliv) sine behov. Læringsplattformen tilbyr effektiv tegnspråkopplæring til alle uavhengig av bosted, forkunnskaper og livssituasjon.

Gjennom prosjektet har læringsplattformen mest sannsynlig blitt Norges største og mest brukte læringsressurs for tegnspråk.

Målgruppe

Målgruppen for prosjektet var alle med behov for å lære tegnspråk i Norge. Indirekte har prosjektet hatt døve og hørselshemmede som målgruppe ved å føre til større inkludering og likestilling i samfunnet.

---

³ Elever med hørselshemming i skolen - En kartleggingsundersøkelse om læringsutbytte

⁴ HOLT, J. A., TRAXLER, C.B., and ALLEN, T.E. 1997. Interpreting the Scores: A User's Guide to the 9th Edition Stanford Achievement Test for Educators of Deaf and Hard-of Hearing

⁵ National Science Task Force on Mathematics and Science Achievement, Preparing our children: math and science education in the national interest. National Science Foundation.

I 2008 var det rundt 16.500 tegnspråklige i Norge, ifølge Språkmeldingen (St.meld.nr. 35 2007-2008 Mål og mening). Av disse utgjør døve ca 5000. Resten er hørselshemmede, familiemedlemmer, venner, lærere og annet omsorgspersonale rundt døve.

For hver person i denne gruppen er det mange rundt som har behov for å lære tegnspråk og som drar nytte av utfallet fra dette prosjektet. Lavterskeltilbudet sin bruk i familie, skoleklasser, barnehager og arbeidsplasser vil være betydningsfulle arenaer for inkludering.

Prosjektgjennomføring og metode

Prosjektet ble gjennomført etter prosjektplanen med få endringer. Gjennomføringen ble delt over to runder med utvikling som hver har hatt tre faser

Hver av de to utviklingsfasene besto av:

- Innsamling av brukererfaringer og kravspesifisering
- Utvikling og integrasjon
- Brukertesting og justeringer

Løpende har vi søkt og mottatt tilbakemeldinger fra brukere via brukerintervju, spørreundersøkelser, dataanalyse og direkte tilbakemeldinger inne i systemet.

Systemet har vært i kontinuerlig drift og forbedring slik at brukerne har kunnet benytte systemet under hele prosjektperioden. Den meget sterke brukerveksten har kommet fra at brukere deler systemet med venner og kjente.

Mindre endringer av gjennomføringen har skjedd. På grunn av covid ble en del aktiviteter ført over fra 2020 til 2021. Basert på brukerundersøkelser ble det å utvikle en egen læringsopplevelse for skoler utover det som ble beskrevet i prosjektplanen. Denne gruppen har nå fått en egen app som oppfyller skolen sine krav til personvern og behov for oppfølging av elever.

Resultater, vurdering av resultat- og effektmål

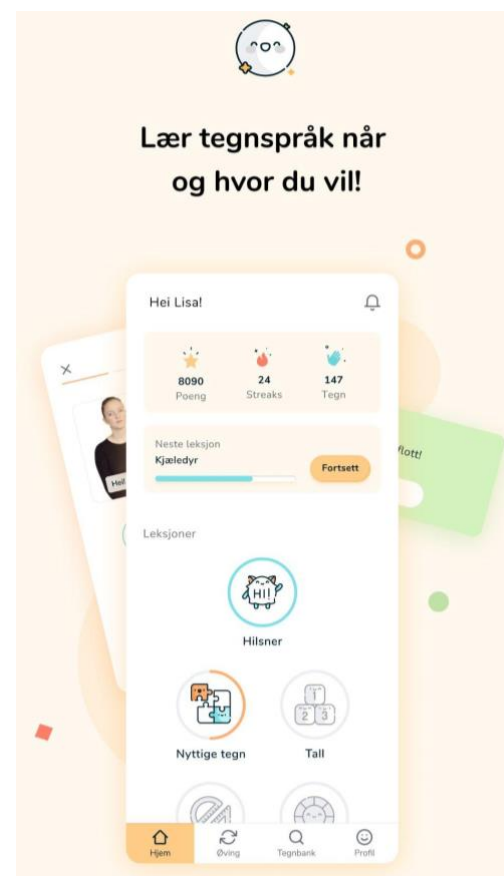
Resultatet har overgått selv optimistiske mål ved start, og fortsetter å vokse både i inn- og utland.

Under prosjektet har antall brukere økt med over 1200%, til over 25 000 brukere i Norge. Disse har til sammen lært rett under 2 millioner tegn og setninger - en økning på 2200%.

Vi har gode grunner til å tro at det læres bort like mange tegn, og det benyttes like mye tid, i systemet som i resten av landet kombinert. Ca 3000 nye tegn/setninger læres hver dag mandag til søndag hele året. Det viktig å poengtere at man ikke kan lære tegnspråk flytende kun gjennom en app. For nivåer utover A2 har man behov for en menneskelig lærer. Uansett nivå er kombinasjonen lærer og app bedre enn en av delene alene. På samme måte som annen undervisning blir styrket av å ha en dyktig lærer og en god lærebok.

Evaluering av brukerakseptans av resultatet har foregått kontinuerlig gjennom prosjektet via kvantitative metoder (datadrevet brukeranalyse, heat maps, & spørreundersøkelser) og kvalitative metoder (semistrukturert dybdeintervju og brukerinteraksjonsintervju). Evalueringemetodikken er basert på TAM modellen.

Gjennom evalueringen ser vi at både subjektiv brukervennligheten og nytteverdi har økt i takt med utviklingen. Net Promoter Score (NPS) har holdt seg stabil på mellom 62-65. Dette er svært gode tall. Vi har ikke et direkte sammenlikningsgrunnlag med andre applikasjoner, men har grunn til å tro at dette er best i Norge for digitale kurs for tegnspråkopplæring.

Oppsummering med konklusjon og videre planer

Oppsummert har prosjektet, med støtte fra Dam, langt på vei klart å etablere et lavterskeltilbud for opplæring i norsk tegnspråk. Et delmål for prosjektet var at prosjektet skulle komme i en posisjon til å drifte seg selv etter endt prosjekt. Dette har ikke blitt oppnådd i form av salgsinntekter, men prosjektet har klart å få støtte fra FN sitt utviklingsprogram og NORAD til å utvides til utlandet. Dette sikrer også videre drift i Norge.

Videre ønsker vi å utvide appen med nytt innhold, nye funksjoner og gjøre det lettere å kombinere læring i appen med klasseromsundervisning.

Fremtidsplaner:

- Videre er det ønskelig med nytt innhold som dekker kravene for B1 nivå i tegnspråk. Det vil kreve et betydelig stykke arbeid for å løfte dagens A1/A2 innhold opp til B1.
- I brukerintervju har flere brukere uttrykt et ønske om ny funksjonalitet i tegnbanken (ordboken). Her ønsker de funksjoner for å lage og øve på tegnlistene de selv har behov for.
- Fremover ønsker vi å skape en tettere integrering mellom appen og nettleserutvidelsen slik at tegn som slås opp kan legges direkte inn i appen.

Vedlegg

Hei Endre!

Poeng: 23490   Streak: 1   Tegner: 226

Fortsett leksjon:
Noen nyttige tegn   Fortsett

Leksjoner

- Hilsner
- Nyttige tegn
- Tall

Hva tror du dette tegnet betyr?
Velg bildet som passer med tegnet

Votter

Votter   Katt

Bra jobba!
Du svarte riktig!

Fortsett

Hva vil du svare?

Ja, det visste jeg!

Åh, virkelig. Da lærte jeg noe nytt!

Hjem   Øving   Tegnbank   Profil

Tempo   Fortsett

✕

Hei

GOD MORGEN
God morgen!

HETER HVA PEK+du?
Hva heter du?

✕

Prøv å finne 'Jente med blå kjole'

✕

What characters are used?
Choose one or more options

HYGGELIG MØTE PEK+du

Your answer:

✓ HYGGELIG ✓ MØTE

✓ PEK+du

Tempo

Oversett

Fortsett

Tempo

Svar

Well done
You did so great!

Continue

Toleio Klasserom

Klasserom: NTS Høst 2021

Klasserom

- > NTS Høst 2021
- LibrasAutumn21
- Test2
- + Nytt klasserom
- ⚙ Innstillinger
- 🏠 Hjem

Hei Endre!

Her kan du se aktiviteten til elevene dine. Du kan også invitere nye elever.

Inviter Elever

Elever

Activity	Date	Score
Hei	20.10.2021	100%
Hei	28.10.2021	95%
Et første møte	18.10.2021	0%
Et første møte	20.10.2021	0%
Time og minutt	17.10.2021	95%
Hva heter du?	17.10.2021	100%